

POSTANOWIENIE

Dnia 3 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

SSN Włodzimierz Wróbel

w sprawie R. K. alias R. K.

na posiedzeniu w dniu 03 września 2020r.

w przedmiocie rozważenia z urzędu podstaw do wznowienia postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 07 lutego 2020r., sygn. akt II AKz (...), utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w L. z dnia 24 września 2019r., sygn. akt IV Kop (...), którym stwierdzono prawną dopuszczalność jego wydania organom ścigania Federacji Rosyjskiej celem przeprowadzenia postępowania karnego na podstawie art. 544 § 2 i 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

stwierdzić brak podstaw wskazanej przez obrońcę R. K. alias R. K. do wznowienia postępowania z urzędu w sprawie Sądu Okręgowego w L. sygn. akt IV Kop (...), zakończonej postanowieniem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 07 lutego 2020r., sygn. akt II AKz (...).

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 września 2019 r., sygn. akt IV Kop (...), Sąd Okręgowy w L. stwierdził prawną dopuszczalność wydania organom ścigania Federacji Rosyjskiej R. K. alias R. K. , celem przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego.

Sąd Apelacyjny w (...), po rozpoznaniu zażaleń obrońców ściganego, postanowieniem z dnia 7 lutego 2020 r., sygn. akt II AKz (...), utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

W dniu 21 lutego 2020 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońcy ściganego, w którym na podstawie art. 9 § 2 k.p.k. w zw. z art. 542 § 3 k.p.k. zasygnalizował on konieczność wznowienia z urzędu postępowania ekstradycyjnego zakończonego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 7 lutego 2020r., sygn. akt II AKz (...), wobec „*wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej, statutowanej w przepisie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. ze względu na fakt, iż w sprawie toczącej się przez Sądem Apelacyjnym w (...) II Wydział Karny, sygn. akt II AKz (...), doszło do rozpoznania sprawy przez sąd nienależycie obsadzony*”.

Postanowieniem z dnia 21 maja 2020 r., III KO 15/20, Sąd Najwyższy stwierdził, że brak jest podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

Obecnie obrońca osoby ściganej, pismem z dnia 22 lipca 2020 r. wystąpił z kolejną sygnalizacją w trybie art. 9 § 2 k.p.k. w zw. z art. 542 § 3 k.p.k. Tym razem, powołano się na podstawę wynikającą z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. Przyczynę podjęcia działania z urzędu w tym wypadku miało stanowić wydanie orzeczenia o prawnej dopuszczalności ekstradycji R. K. alias R. K. organom Federacji Rosyjskiej w sytuacji, gdy - władze Federacji Rosyjskiej poszukują i ścigają w/w w związku z zarzutami, które go nie dotyczą, lecz odnoszą się do osoby o nazwisku D., co oznacza, że R. K. alias R. K. jest ścigany za popełnienie czynów, których się nie dopuścił, co nakazuje przyjąć, że ścigany nie podlega orzecznictwu sądów polskich.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Inicjatywa podjęta przez obrońcę R. K. alias R. K. w trybie art. 9 § 2 k.p.k. o wznowienie z urzędu postępowania w przedmiotowej sprawie – okazała się całkowicie chybiona. Analiza okoliczności wskazanych we wniosku prowadzi do przekonania, że nie mogą one stanowić podstawy do wzruszenia z urzędu przez Sąd Najwyższy postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 7 lutego 2020 r., sygn. akt II AKz (...), utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w L. z dnia 24 września 2019 r., sygn. akt IV Kop (...), tj. orzeczeń jakie zapadły w toku merytorycznego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Wbrew wywodom skazanego przy wydawaniu przedmiotowych rozstrzygnięć nie doszło do wystąpienia okoliczności o jakiej mowa w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. Autor kolejnego wystąpienia w trybie art. 9 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 k.p.k. tym razem uzasadniał wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w sformułowanej przez siebie tezie, że *„władze Federacji Rosyjskiej poszukują i ścigają R. K. w związku z zarzutami, które go nie dotyczą, lecz dotyczą mężczyzny o nazwisku D., tj osoby wskazanej w zarzucie na k. 454 i n. akt sprawy, co oznacza, że R. K. jest ścigany przez władze Federacji Rosyjskiej za popełnienie czynów, których się nie dopuścił, co nakazuje przyjąć, że ścigany nie podlega orzecznictwu polskich sądów karnych, nieuprawnionych przecież do ścigania osób w związku z czynem, których nie popełniły”*.

W ocenie Sądu Najwyższego tak sprecyzowana okoliczność, która miałaby determinować wystąpienie bezwzględnej przyczyny uchylenia orzeczenia, w sposób oczywisty nie odpowiada sytuacji uregulowanej w art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. Przepis ten określa jedną z ujemnych przesłanek procesowych wyrażających się w wyłączeniu jurysdykcji polskich sądów karnych. W piśmiennictwie podkreśla się, że przeszkoda procesowa tego rodzaju została w ustawie ujęta od strony podmiotowej (sugeruje wyłączenie pewnej kategorii sprawców spod jurysdykcji sądów polskich). Jednak nie sposób nie dostrzec, że brak podlegania orzecznictwu polskich sądów karnych może wynikać z przymiotów samego sprawcy (związane jest to z całą sferą immunitetów), jak i z faktu, że sprawca dopuścił się czynu, co do którego orzekanie nie następuje przed sądami karnymi (por. P. Hofmański, E. Sadzik, J. Zgryzek: Kodeks Postępowania Karnego. Komentarz, t. I, 2007, s. 159). Natomiast T. G. zauważa, że ujemnej przesłanki procesowej z art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. nie należy mylić z podległością sprawy sądom karnym. Jest to bowiem jedynie zagadnienie zakresu właściwości sądów w ramach ich jurysdykcji. Jeżeli zatem sprawa nie podlega orzecznictwu sądów karnych (taka sytuacja istniała np. w odniesieniu do wykroczeń w okresie przed nowelizacją, która weszła w życie 17 października 2001 r.), następuje stwierdzenie braku właściwości i przekazanie sprawy organowi właściwemu (por. T. Grzegorzczak: Kodeks Postępowania Karnego. Komentarz, t. I, 2014, s. 146).

W realiach tej sprawy żadna z tych sytuacji nie zachodzi. R. K. alias R. K. jest ścigany na podstawie dokumentów o zasięgu międzynarodowym wystawionych przez uprawniony organ w sposób przewidziany w stosownych aktach prawnych regulujących zasady ekstradycji osób podejrzanych, oskarżonych lub skazanych za popełnienie czynów zabronionych. Został zatrzymany w Polsce i związku z tym polski sąd karny orzeka o istnieniu przesłanek prawnej dopuszczalności jego wydania. Podleganie polskim sądom karnym nie może być skutecznie kwestionowane w oparciu o tezę, że czyny zarzucane ściganemu obejmują również innych współsprawców, co miałyby powodować, *„iż nie wiadomo czy postanowienie o pociągnięciu do odpowiedzialności w charakterze oskarżonego dotyczy więc R. K. , czy też dotyczy kogoś zupełnie innego /.../”*. Ta ostatnia materia związana jest ze sferą analizy i oceny meritum wniosku strony rosyjskiej, a nie zagadnieniem podlegania osoby ściganego orzecznictwu polskich sądów karnych. Wywody autora wystąpienia można byłoby zatem rozpatrywać jedynie w płaszczyźnie zasadności uwzględnienia wniosku władz Federacji Rosyjskiej o wydanie R. K. alias R. K. , a nie z punktu widzenia wystąpienia negatywnej przesłanki procesowej wymienionej w art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. W istniejących realiach samo kontestowanie prawidłowej oceny jednego z elementów prawnych podstaw opinii stwierdzającej dopuszczalność wydania osoby ściganej, nie determinuje wystąpienia okoliczności o jakiej mowa w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. Zagadnienie to było zresztą przedmiotem szczegółowej analizy przeprowadzonej przez sądy obu instancji, które trafnie uznały, że samo przywołanie nazwisk innych osób współdziałających z R. K. alias R. K. w zarzucanych mu czynach będących przedmiotem wniosku o wydanie, bądź wchodzących w skład utworzonej i kierowanej przez niego struktury przestępczej, nie stanowi wsparcia dla tezy, iż ściganemu zarzucono czyny popełnione przez inną osobę. Zapoznanie się z obszernym przedstawieniem działalności zarzucanej ściganemu przez organy państwa występującego z wnioskiem o jego wydanie przekonuje, że zamieszczono tam nazwiska osób współdziałających ze ściganym w konkretnych wydarzeniach będących przedmiotem stawianych mu zarzutów lub też realizujących zadania, przydzielone w ramach struktury przestępczej, której stworzenie i kierowanie nią także jest zarzucane R. K. alias R. K. . Opis tej działalności w pełni pozwala

uzyskać orientację, jakie czyny mają stanowić przedmiot odpowiedzialności osoby ściganej w państwie wnioskującym o jej wydanie. Nie wynika z niego natomiast, aby podstawę wniosku o wydanie stanowiły czyny, za które R. K. alias R. K. nie ponosi odpowiedzialności - niezależnie od tego, że okoliczność tego rodzaju (jak już wspomniano wyżej) należy do sfery kontroli zasadności merytorycznych przesłanek decyzji o wydaniu osoby ściganej, a nie ujemnych przesłanek procesowych należących do kręgu bezwzględnych przyczyn odwoławczych.

W tych okolicznościach nie było argumentów uzasadniających stwierdzenie wystąpienia podstawy do wznowienia postępowania wymienionej w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.